

İLBER ORTAYLI (1947-2026) “BİR ÖMÜR NASIL YAŞANIR”

F. MELTEM KAVURMACIOĞLU

Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni kazandığımda okula erken başladığım için henüz 16 yaşındaydım. Galiba sınıfın en küçüklerinden biriydim, benimle yaşıt bir arkadaşım daha olduğunu hatırlıyorum. Hani denir ya aklımızda kavak yellerinin estiği yaşlar. Ne kadar değerli olduklarını ve biz fark etmeden bizi nasıl değiştirip, geliştirdiklerini sonradan anladığımız birbirinden değerli birçok hocamız oldu. Bunlardan birisi de maalesef bir süre önce kaybettiğimiz **Pof. Dr. İlber ORTAYLI** idi. Bizim “*devrim tarihi*” derslerimize girerdi.

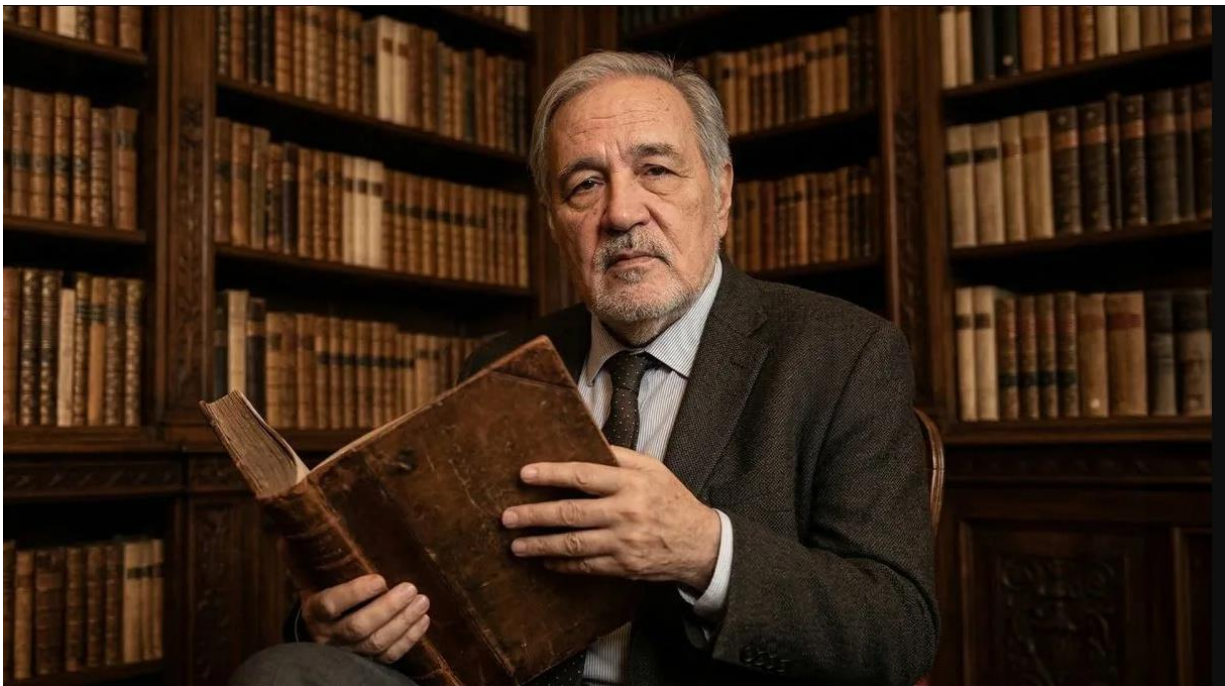
O yıllarda kendisi henüz doçenti, derslerimizin tamamını büyük amfi denilen sonradan *Aziz Köklü Amfisi* adını alan devasa bir amfide yapardı. *İlber Hoca'nın* ders saatlerinde amfi birden kalabalıklaşır, büyük sınıflardan pek çok ağabey ve ablamız derse girerek *İlber Hoca'yı* tekrar tekrar dinlerlerdi.

Biz yeni

başlamış acemi öğrenciler bu durumu şaşkınlıkla karşılamıştık. Ancak zaman geçip *İlber Hoca'nın* anlattıklarını ağızımız açık bir şekilde dinledikçe, neler olup bittiğini bir nebze olsun kavramıştık.

Bildiği dil sayısı, derin bilgi birikimi fakülte koridorlarında fısır fısır konuşulurdu, doktora sınıfında *Rusça PUŞKİN* okuduğu bir efsane olarak anlatılırdı. Yedi dil bilmesi, ayrıca akademik araştırmalarında *Latince, Grekçe ve Osmanlı Türkçesini* kullandığını öğrendiğimizde kulaklarımıza inanamamıştık. Derse girer, elindeki hiçbir nota bakmadan dersini verir çıkardı, kimileri onun biraz üstenci bir tarzı olduğunu söylerdi ama bana hiç öyle

gelmezdi, derin bir hayranlık duyardım kendisine.

Belki de coğrafyaya verdiği önem yüzünden olabilir, ben de coğrafyayı, haritaları keşfetmeyi çok sevdiğim için çok değer verdiğim bir hocam olmuştum. Dersimizin adı *devrim tarihi* olmakla birlikte içeriği o kadar zengindi ki dersten çıktığımızda maruz kaldığımız bilgi bombardımanı karşısında bir miktar sersemlemiş olurduk. Ancak, yıllar içinde ne kadar değerli bilgiler anlattığını kavrayabildik.

İlber Hoca bize şunu öğretmişti;
“*tarihi bilmek, tarih öğrenmek hayata bambaşka bir çerçeveden bakmamızı sağlar, geçmişini bilmeyen, onu rasyonel bir biçimde değerlendirmeyen uluslar geleceklerini oluşturamazlar, tarih birtakım kahramanlıklar külliyatı değil, tam tersi artısı ve eksisi ile birlikte bir ülkenin sahip olduğu en değerli hazinesidir.*”

Onun sayesinde tarihi nasıl keyif alarak okuyacağımızı, tarihimizi iyi analiz edersek nasıl değerli çıkarımlar elde edeceğimizi öğrenmiştik. Bizlere sürekli ders notları dışında ek kaynaklar önerir, mutlaka daha geniş bir perspektifte okumalısınız, kendinizi geliştiriniz, klasik müzik konserlerine, tiyatroya, müzelere gidiniz derdi. Sizler bu ülkenin diplomatları, valileri, bürokratları olacaksınız, mutlaka dil öğrenin diye tatlı sert uyarılarda bulunurdu.

Ne kadar haklı olduğunu yaşımız ilerledikçe, farklı mevkilerde görevler yaptıkça çok daha iyi anlamıştık. Mezun olduktan sonra *İlber Hoca'mı* hep takip ettim, yazdığı kitapları okudum, konuşmalarını dinledim. O ve onun kuşağı çok farklı bir kuşaktı. Ömrünü bu ülkeye ve gençlere adadı. İnsanlarımızın hep daha ileriye gitmesi için çok emek verdi. İyi ki öğrencisi olmuşum ve onun rahle-i tedrisinden geçmişim...*Allah rahmet eylesin, ruhu şad olsun, yeri asla doldurulamayacak.*

